

AVRUPA BİRLİĞİ ve ECZACILIK

Eczacılık Mesleği

Avrupa Birliği ile ilişkilerimiz yaklaşık 45 yıllık bir geçmişi geride bırakmış ve 1959 yılında gerçekleşen ilk başvurudan başlayarak, Avrupa Birliği ile müzakerelerin başlatılması kararının alındığı 17 Aralık 2004 tarihi ile önemli bir noktaya gelinmiştir. 17 Aralık sürecine doğru ve bu süreç sonrasında, bir çok alanda Topluluk Müktesebatına uyum konusunda sürdürülen çalışmaların oldukça hız kazandığı görülmüştür. Ancak Türkiye, AB'nin tasarladığı mevzuat uyum takviminde, kimi zaman geride kalmış ve kimi zaman da, eş zamanlı çalışmalar gerçekleştirerek, uyum konusunda olumlu adımlar atmıştır. Özellikle son yıllarda hemen hemen tüm sektörlerde, AB sürecine yönelik bir makro yapılanma ve dönüşüm hareketi yaşanmaktadır. Burada üzerinde durulması gereken önemli noktalardan biri; Türkiye'nin kendi iç dinamiklerini, AB takvimi ile ne kadar süre içerisinde tam uyumlu hale getireceği ve uyum sağlayacağı düşünülen mevzuatı, tüm sektörlerle ve onun alt başlıklarına nasıl uygulayacağı konusudur. Avrupa Birliği'nin tam üyelikten önce tamamlanmış olmasını beklediği bu uyum sürecinin, gerçek anlamda hangi çevreleri nasıl etkileyeceği de yine merakla beklenen bir diğer konudur.

Birçok alanda benzer hazırlık ve kaygılar yer alırken, ilaç ve eczacılık alanında da bu dönüşüm ve uyum sürecine karşı geniş bir yapılanma hareketi, gerek kamu gerekse özel sektörde etkisini hissettirmiştir. Öncelikle konuya eczacılık mesleği açısından bakıldığı takdirde, eğitim sürecinden başlayarak değişiklik gösteren bir mevzuat uyumundan söz etmek olanaklıdır.

Avrupa Birliği'nde eczacılık eğitimi ile ilgili genel bir çerçeve mevcuttur. Üye ülkelerdeki eczacılık eğitiminin de bu genel çerçeveye uyması gerekmektedir. Eczacılık eğitiminin yeniden yapılandırılmasında AB ölçütlerinin uygulanması ise, mesleki açıdan bir çok olumlu noktayı da beraberinde getirecektir.

Avrupa'da sağlık ve sağlık bakımı konularının, gelecekte önemi en çok artması beklenen alanlar içerisinde yer aldığı düşünülürse, eczacılık mesleğinin bu yükselen değerler çerçevesinde çok daha iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

AB'de eczacılık lisans eğitiminin düzenlenmesi ve akreditasyonu 1954 yılında kabul edilen "The Pharmacy Act 1954" ile ve AB'nin

16 Eylül 1985 tarihinde yayınlanan 85/432/EEC: Eczacılık Alanında Belirli Faaliyetler ile İlgili Kanun, Tüzük ya da İdari Düzenlemelerin Yer Aldığı Hükümlerin Koordinasyonunu İçeren Konsey Direktifi ile sağlanmıştır. Bu direktifte eczacılık eğitiminin süresi, verilmesi gereken teorik ve pratik konular da belirtilmiştir.

Kişilerin Serbest Dolaşım konusu da yine eczacılık mesleği açısından oldukça önem taşıyan başlıklardan birisidir. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Ulusal Program çerçevesinde yer alan bu konu; sağlık sektöründe görev alan meslek gruplarının serbest dolaşımını öngörmektedir. Serbest dolaşım hakkı verilen ülkelerde, kişilerin serbest dolaşabilmesi için gerekli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar; öncelikle üye ülkelerin birbirlerine karşı güven ilkesinin oluşması, üye ülkelerde üniversite eğitiminin karşılaştırılabilir nitelikte olması, eğitim koşulları aranmaksızın diplomaların karşılıklı tanınması ve eğitim koşullarındaki uyumsuzluğun mesleki deneyim (staj) aracılığıyla giderilmesidir. Tam üyelik gerçekleştiğinde, gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması sonucunda, sağlıkla ilgili tüm meslek gruplarının, gerek eğitim müfredatları ve gerekse eğitim süreleri değişecektir. Bu durum, sağlık hizmeti sunumunda kalite ve verimin artmasına neden olacak ve yine serbest dolaşımın gerçekleşmesiyle çok sayıda eczacı, AB üyesi ülkelerde serbestçe mesleklerini icra edebileceklerdir.

Eczacılık eğitimi, geçtiğimiz seneye kadar ülkemizde 4 yıllık bir eğitimi kapsamaktaydı. Avrupa Birliği direktifinde 4 yıl teorik ve pratik eğitimi ve kamuya açık bir eczanede veya bir hastanede

AB VE ADAY ÜLKELERİNDE ECZACILIK EĞİTİMİ

ÜLKE	FAKÜLTE	MEZUN	SÜRE
Avusturya	3	269	8.3
Danimarka	1	120	5
Finlandiya	2	75	5-6
Fransa	24	2250	6
Almanya	23	1867	4
İtalya	29	3000	5
İrlanda	1	70	4
Hollanda	2	140	6
İsveç	1	120	5/3
İngiltere	16	1438	4
Çek Cum.	2	300	5
Macaristan	3	250	5
Norveç	2	55	5
Slovakya	1	180	5
Slovenya	1	71	5.5

altı aylık bir stajı zorunlu kılan bu eğitim sürecinin dikkate alınması, ülkemizde de eczacılık lisans eğitim süresinin 5 yıla çıkartılmasında belirleyici olmuştur. Bununla birlikte, ilgili AB direktifinde belirtilen müfredat programının karşılaştırılmasına da devam edilmektedir. Ayrıca, 85/434/EEC Direktifi ile üye devletlerde eğitimi standardize edecek ve denetleyecek bir Farmasötik Eğitim Komitesi kurulması karara bağlanmıştır.

Avrupa Birliği Eczacılık Lisans Eğitimi Ölçütleri

- * Eczacılık eğitimi alabilmek için temel kimya, fizik, biyoloji ve matematik eğitimi almış olmak bir önkoşuldur.
- * Eczacılık eğitimi en az 4 yıl olmalıdır.
- * Eğitim süresi 3000 saatten az olmamalıdır.
- * Eğitim tam gün olmalıdır.
- * Müfredat eczacılıkla ilgili konuları kapsamalıdır.
- * Lisans müfredat programının büyük bölümü ve son yılın en az %50'si tüm öğrencilerin almak zorunda olduğu temel derslerden oluşmalıdır.
- * Son yıldaki uzmanlaşmaya bağlı olmaksızın, lisans müfredat programında ilaçların ve ilaç preparatların etkileri ve kullanımları ile ilgili ortak bölüm, tüm müfredat programının %35'inden daha az olmamalıdır.

Eczacılık Mesleğinin Tanınması:

85/433/EEC Direktifi: Eczacılık Alanında Belirli Faaliyetlerle İlgili Yerleşme ve Hizmet Sunma Haklarının Etkili Uygulanmasını Kolaylaştırıcı Tedbirler Dahil, Eczacılıkta Diplomaların, Sertifikaların ve Diğer Resmi Belgelerin Karşılıklı Tanınması Konsey Direktifi'ne göre, 85/432 sayılı Direktifte belirtilen eğitim şartlarını karşılamayan kişiler; direktifin yürürlüğe girmesinden önce kayıt yapmış veya mezun olmuş iseler ve mezun oldukları tarihten itibaren beş yıl içinde ardışık üç yıl boyunca Üye devlette çalışmak istedikleri branşta faaliyet göstermiş iseler, mesleki nitelikleri tanınacaktır.

Bu durumda; 1985 ve sonrasında eczacılık fakültesi mezunu olanlar, bir yıl staj yapmadıysa veya üye devlet denklik diploması vermediyse, o ülkede eczacılık yapamayacaktır.

Son olarak, 85/432/EEC ve 85/433/EEC Direktiflerinin koşullarını yerine getirmek; Sağlık Bakanlığı'nın Türk Eczacıları Birliği'nin ve Yüksek Öğrenim Kurumu'nun etkin ve koordineli bir biçimde çalışmasını gerektirmektedir.